

ΚΕΡΚΥΡΑΪΚΗ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

ΣΥΜΠΡΟΘΙΑ ΤΩΝ ΕΜΝΙΑ ΚΕΡΚΥΡΑ

Περιεχόμενα

Goethe. Έρμάννος και Δωροθέα.
 Άσμα β'. Μετάφρ. Κ. Θεοτόκη.
 Είρ. Δεντρινού. Λιάννα. (Διάλογος).
 Baudelaire. 'Ο Ξένος. Μετάφρ.
 Η. Φλαγγίνη.
 Heine. Στη Μάνα μου. Μετάφρ.
 Ν. Λεοτεριώτη.
 Σερβική Σοφία.
 Δ. Κογιβίνα. Τό Μανδράκι. 'Ολοσέλιδη
 εικόνα.

Δ. Γαλήνη. Τό Κάστρο τών Κορρών.
 Εικόνα.
 Dostoyewski. 'Ο θάνατος τοῦ Μιχαή-
 λωφ. Μετάφρ. Σ. Λεοτεριώτη.
 X. Χρηστοβασίλη. Σουλιώτης καὶ Παρ-
 γινός. Ποίημα.
 Δ. Γαλήνη. Εικόνα. Σελ. 46.
 Σπ. Πασαγιάννη. Πορτραίτα. 'Αρχίνα.
 L. Tolstoi. 'Ο Τσάρς καὶ τὸ πικα-
 μισο. 'Απὸ τὰ παραμύθια.

ΚΕΡΚΥΡΑ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ Σ. ΛΗΝΤΖΑ

1916.

ΓΩΕΤΗΕ

Ο ΕΡΜΑΝΝΟΣ ΚΑΙ Η ΔΩΡΟΘΕΑ

ΤΕΡΨΙΧΟΡΗ

Ἑρμᾶννος

Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο.

Κι' ἄμα στὴν κάμαρα ἐμπῆκε ὁ καλόφτιαστος γιὸς σὲ λιγάκι
 Ξεταχτικά ὁ ἱερωμένος μὲ βλέμμα βαθὺ τὸν ἐθώρει
 Καὶ τὴ μορφή καὶ τοὺς τρόπους ἐτήραε τοῦ γιοῦ μὲ τὸ μάτι
 Τοῦ ἐρευνητῆ, ποῦ μαντεύει τὴ σκέψη χωρὶς δυσκολία.
 Τοῦ χαμογέλασε ἀπ' ἔκει καὶ τοῦπε μιλιῶντας ἐγκάρδια:
 «Γύρισες ἄνθρωπος ἄλλος, ποτέ μου δὲ σ' εἶδα ἐγὼ νᾶγεις
 Ὅσο χαρούμενην ὄψη καὶ ξάστερο τόσο τὸ μάτι,
 Ἦρθες φαίδρὸς κ' ἰλαρὸς· καθένας τὸ βλέπει, τὰ δῶρα
 Μοίρασες στοὺς πονεμένους κι' αὐτοὶ τὴν εὐκὴ τους σοῦ δώσαν.»

Ἦσυχά τότες ὁ γιὸς σοβαρὰ τοῦ ἀποκρίθη καὶ τοῦπε:
 «Ἐπραξα ὡς ἔπρεπε; Δὲν τὸ γνωρίζω· μονάχα ἡ καρδιά μου
 Ἔτσι μοῦπε νὰ κάμω ὅπως τώρα ἴσια ἴσια σᾶς λέω:
 Ἐφαγες, μάννα, τόση ὥρα γιὰ ν' αὔρεις καὶ γιὰ νὰ διαλέξεις
 Τὰ παληὰ σου τὰ ροῦχα· κι' ἀργὰ μόνο ἐδέθηκε ὁ μπόγος
 Καὶ σιγανὰ τὸ κρασί καὶ τὴ μπίρα τυλιξαμε ἀπέκει
 Κι' ἔταν τέλος ἐβγήκα ἀπ' τὴν πόρτα στοὺ δρόμο, τὸ πλῆθος
 Τῶν πολιτῶν, μὲ παιδιὰ καὶ γυναῖκες ἀπέναντι ἐρχόνταν
 Πίσω, γιὰτὶ εἶχαν μακρύνει πολὺ τῶν διωγμένων οἱ σκάθρες.
 Ἐτρεξα πλιότερο ἐγὼ κ' ἐδιάστηκα πρὸς τὸ ξεπόλι,
 Ὅπου, ὡς ἄκουσα, αὐτοὶ θ' ἀνασαιναν ἀπόψε ὅλη νύχτα.
 Μὰ ἔταν προχώρησα κ' ἤρθα στοῦ δρόμου τοῦ νέου τ' ἀνηφόρι
 Εἶδα μπροστά μου ἐν ἀμάξι, φτιασμένο ἀπὸ δέντρα τεράστια,
 Ποῦ δυὸ βώδια τὰ σέρναν τὰ πλιὸ δυνατὰ καὶ μεγάλα
 Τῆς ξηνητείας. Μὰ σιμὰ τους μὲ βῆμα βαρὺ ἕνα κοράσι
 Πήγαινε, καὶ μὲ μιὰ βέργα μακρὰ κυβερνοῦσε τὰ δύο
 Θεώρατα ζᾶ, τὰ κεντοῦσε, τὰ ἐβάστα, μὲ γνώση τὰ ὁδηγα,
 Σίμωσε ἡ κόρη, ἔταν μ' εἶδε, χωρὶς ταραχὴ τ' ἀλογά μου

Κ' εἶπει: «Δὲν εἴμαστε πάντα τριτάθλιοι τόσο ὅπως τώρα
 Σήμερα ὁ ἴδιος μᾶς βλέπεις σὲ τοῦτον τὸν δρόμο, κι' ἀκόμα
 Δὲν ἐσυνείθισα ἐγὼ νὰ γυρεύω τὸ ἔλεος τοῦ ξένου,
 Ποῦ με στανιὸ τοῦ ζητιάνου συχνὰ τὸ πετᾶ γιὰ νὰ φύγει,
 Κι' ὅμως μιῶ γιατί ἡ χρειαὶ με ἀναγκεῦει ἐδῶ ἀπάνου στὴν ψάθα,
 Κοίτεται τώρα λεχῶνα, ἐνοῦ πλούσιου ἰδιοκτήτη ἡ γυναῖκα,
 Ποῦ μεταβιάς βαρεμένην τὴ γλύτωσα ἐγὼ με τὰ βώδια
 Καὶ με τὸ ἀμάξι. Ἀλλὰ ἀργήσαμε ἐμεῖς· μεταβιάς δὲν ἐσβύστη.
 Τώρα τὸ νήπιο τὸ βρέφος γυμνὸ στὴν ἀγκάλη τῆς εἶναι
 Καὶ πολὺ λίγη βοήθεια μποροῦν οἱ δικοὶ μας νὰ δώσουν,
 *Ἄν στὸ χωριὸ τὸ σιμὰ τοὺς εὑροῦμε ἔπου σήμερα ἀνάσα
 Λέμε νὰ πάρουμε, ἂν καί, τὸ φοβοῦμαι, θὰ πέρασαν κι' ὅλας·
 *Ἄν σοῦ βρισκόνταν λιγάκι παννί, τὸ ἀχρησίμευτο μόνο,
 Κι' ἂν κατοικεῖς κάπου ἐδῶ, στοὺς φτωχοὺς χάρισέ το με σπλάχνος».

Εἶπε, καὶ τότε ἀπ' τὴ ψάθα ἡ λεχῶνα ἡ γλωμη ἀναστρώθη.
 Ἀποσταμένη καὶ μ' εἶδε. Μὰ ἐγὼ τῆς ἀπάντησα ἀμέσως.
 «Ναὶ στοὺς καλοὺς τοὺς ἀθρώπους συχνὰ κουβεντιάξει ἓνα οὐράνιο
 Πνέμα, κι' ἔτσι τὴ θλίψη γρικοῦν, ποῦ πλακόνει στὸ δόλιο
 Τὸν ἀδερφό. Μῶγει δώσει ἡ μητέρα λοιπὸν προγρικῶντας
 Τὴ συφορά, ἓνα δεμάτι γιὰ νὰ κυβερνήσω τὴ γύμνια.»
 Κ' ἔλυσα τότες τοὺς κόμπους κ' εὐτύς τ' ἀντηρὶ τοῦ πατέρα
 Τ' ὄδωκα· δίνω τῆς κόρης ποκάμισα, ἀσπρόρουχα κι' ὄλας,
 Καὶ μ' εὐχαρίστησε αὐτὴ με χαρὰ, κι' ἀνάκραξε: «Βέβαια,
 Δὲν τὸ πιστεύει ὁ εὐτυχῆς πῶς θάματα γίνονται ἀκόμα!
 Μόνο στὰ πάθη βλέπει κανεῖς τοῦ Πλάστη τὸ χέρι,
 Βλέπει τὸ δάχτυλο ποῦ στὸ καλὸ τοὺς καλοὺς ὁδηγεῖ.
 Ὅτι μᾶς κάνει με σᾶς, Αὐτὸς καὶ γιὰ σᾶς ἄς τὸ κάμει.»
 Κ' εἶδα με πόση χαρὰ ψηλαφοῦσε ἡ λεχῶνα ἓνα ἓνα
 Τὰ παννικά· τ' ἀντηρικοῦ τὴν φιλή τὴ φανέλλα πλιὸ ἀπ' ὄλα.
 «Γλιγῶρα ἄς πᾶμε» τῆς εἶπεν ἡ κόρη, «σ' αὐτὸ τὸ χωριὸ ἔπου
 Τώρα ἀναπαύονται κι' ὄλα οἱ δικοὶ μας, κι' ἀπόψε θὰ μείνουν,
 Θὰ συγυρίσω ἐκεῖ πέρα τοῦ νήπιου τὰ ροῦχα ἓνα ἓνα.»

Κέντησε ἀπέκει τὰ βώδια κ' ἐκίνησε ἀμέσως τ' ἀμάξι
 Κι' ὅμως δὲν ἔφρευγα ἐγὼ, μὰ ἀντὶς τ' ἄλογα ἐκράτησα ἀκόμα,
 Τὶ στὴν καρδιά μου δύο γνῶμες συνέριζαν: ἔπρεπε τάχα
 Μὲ τὰ γοργὰ μου φαριά στὸ χωριὸ νὰ βιασθῶ καὶ νὰ δώσω
 Τὰ φαγητά, στοὺς ἀθρώπους τοὺς ἄλλους, ἢ τώρα ν' ἀφήσω
 Ὅλα στὴν κόρη γιὰ νὰ τὰ μοιράσει μονάχη με γνώση;
 Καὶ τὴν ἀπόφαση ἐπῆρα γοργὰ: τῆς ἐπῆγα κατόπι
 Ἄβιαστα, κ' ἤρθα σὲ λίγο σιμὰ τῆς κι' ἀμέσως τῆς εἶπα:
 «Κόρη καλὴ, στ' ἀμάξι δὲ μοῦδῶσε ἡ μάνα μονάχα
 Ροῦχα λινά, γιὰ νὰ ντύσω τὴ γύμνια, μὲν ἔβαλε κι' ὄλας
 Λίγο πιοτὸ καὶ θροφές· ἀρκετὲς ἔχω μες στὸ παράκλι.
 Τώρα στὰ χέρια σου θέλω ν' ἀφίσω καὶ τοῦτα τὰ δῶρα,
 Κι' ὅτι παράγγειλεν, ἔτσι στὸν κάλλιστον τρόπο θὰ κάμω,
 Θὰ τὰ μοιράσεις με γνώση, κ' ἐμὲ θὰ μ' ἐρμήνευε ἡ τύχη,
 Καὶ μοῦ ἀποκρίθηκε ἡ κόρη: «Πιστὰ κι' ὅπου πρέπει τὰ δῶρα
 Θεὸς νὰ τὰ δώσω· ὁ φτωχὸς τὴ χαρὰ θὰ γρικήσει μ' ἐκεῖνα.»
 Εἶπε, κι' ἐγὼ τὸ παράκλι τῆς ἀμαξας ἄνοιξα ἀμέσως,
 Κ' ἔβγαλα τὰ χοιρομήρια, τὰ πλέρια ψωμιά, τὲς μπουκάλες
 Μὲ τὸ κρασί καὶ τὴ μπίρα κ' ἓνα ἓνα τῆς τᾶδωκα κι' ὄλα.
 Θᾶδινα κι' ἄλλα εὐχαρίστως ἀλλὰ τὸ παράκλι ἤτουν ἄδειο.
 Ὅλα τὰ στοίβαξε αὐτὴ στῆς λεχῶνας τὰ πόδια, κι' ἀπέκει
 Μίσειφε. Μὲ τὰ φαριά μου γοργὰ ἐγὼ ξανάρθα στὴ χώρα.»
 Κι' ὅταν ἐτέλειωσε ὁ Ἑρμάννος ἀμέσως ἐπῆρε τὸ λόγο ὁ
 Λάλος γείτονας, κ' εἶπε: «Καλότυχος ἔπου μονάχος
 Σπίτι του ζεῖ τὲς μέρες αὐτὲς τῆς φυγῆς καὶ τοῦ σάλου,
 Καὶ ποῦ παιδιὰ καὶ γυναῖκα σιμὰ του νὰ τρέμουν δὲ βλέπει·
 Τώρα γρικοῦμαι εὐτυχῆς! Δὲ θάθελα γιὰ ὄλον τὸν κόσμον
 Σήμερα νᾶμαι γονηός, νὰ φροντίζω παιδιὰ καὶ γυναῖκα.
 Σκέφτομαι κι' ὄλα συχνὰ τὴ φυγή· Τὸ καλλίτερο πρᾶμα
 Τ' ὄχω σιμάσει ἀπὸ τώρα: Τ' ἀρχαῖα τὰ φλωριά, τὲς καθῆνες
 Τῆς σχωρεμένης μου μάνας, ποῦ ἀπούλητα εἰν' ὄλα ὅπως ἦταν.
 Βέβαια πρᾶμα πολὺ θ' ἀπόμνεσκε, ποῦ εὐκόλα πάλε

Δέν αποχτιέται· κ'οί ρίζες ακόμη, και τ'άγρια βοτάνια,
 Πῶγχι συνάξει με τόση επιμέλεια, θά μουΰκαναν λύπη
 *Αν έχανόνταν, αν κι'είναι μικρή της πραγμάτειας ή αξία,
 *Ομως ξένοιαστος φεύγω, αν ο δόκιμος μείνει στο σπήτι,
 Τά μετρητά και τὸ σῶμα αν γλυτώσω, γλυτώνω τὰ πάντα,
 *Ο άνθρωπος ποῦναι μονάχος ξεφεύγει εύκολώτερα απ'δλους.»
 «Γείτονα» απάντησε τότες με δύναμη ο νέος ο Έρμᾶννος,
 «Έτσι καθόλου δε σκέφτουμαι εγώ, και τὰ λόγια σου φέγω,
 Είναι αξισέβαστος άντρας εκείνος, ποῦ τὸν έκυτό του
 Γνοιάζεται μόνο και μόνο στα πάθη και στές εύτυχίες,
 Ποῦ τή χαρά νά μοιράζει δέν ξέρει, μηδὲ και τή λύπη,
 Και ποῦ σ'αυτό δέν τὸ σπρώχνει ή καρδιά του; Κι'άντις εγώ τώρα
 Θάθελα κάλλιο, παρά άλλες φορές ν' αποφάσιζα γάμο,
 Τι είναι πολλά τὰ καλά τὰ κορίτζια, ποῦ άντρός προστασία
 Έχουν ανάγκη, καθώς τή φαιδρή συντροφιά τής γυναίκας,
 *Όταν ζυγώνει ή άτυχία τή χρειάζεται κι'δλας ο άντρας.»
 Και με χαμόγελο τοῦπε ο πατέρας: «Σ'άκούω μ' εύχαρίστια.
 Σπάνιες φορές ποῦ ὡς τώρα μοῦ μίλησες φρόνημα τόσο.»

Μά ή μητέρα ή καλή ζωηρά τὸν αντίσκοψε κ'είπει:

«Δίχρο έχεις, γιέ μου, οί γονηοί σου παράδειγμα σου'χουνε δώσει.
 Δέν επαρθήκαμε μήτε κ'εμείς σέ χαρούμενες μέρες,
 Μά ή θλιβερώτερη ή ὠρα μᾶς έσμιξε τότες άντᾶμα.
 *Ηταν Δευτέρα πρωί, τὸ ξέρω ακριβῶς, τι μιὰ μέρα
 Πρίν, είχε ανάψει ή φωτιά ποῦ τή χώρα μας έκκαε στάχτη.
 Είκοσι χρόνια είναι τώρα· ὅπως σήμερα μιὰ Κυριακή ήταν
 Κ'ήταν ζεστός ο καιρός και ξερός και νερό είχαμε λίγο.
 Κι'δλος ο κόσμος ντυμένος γιορτιάτικα είχε ἔδγει σεργιάνι,
 Σε καπηλιά, στα χωριά και στους μύλους είχε σκορπίσει.
 Κι'ἄρχισε τότε ή φωτιά στην ἄκρη τής χώρας. Τους δρόμους
 Πῆραν άμέσως οί φλόγες, τὸν άνεμο οί ἴδιες γενώνοντας·
 Κι'έτσι καήκαν τ'αμπάρια μαζῆ με τὸν πλούσιο τὸ θέρο,
 Κι'δλοι καήκαν οί δρόμοι, ὡς τὸ φόρο κ'έγίνηκε στάχτη

Και τοῦ πατρός μου τὸ σπίτι ἐδῶ δίπλα και τούτο μαζῆ του.
 Λίγα ἐγλυτώσαμε. Έγώ στο λειβάδι τήν ἄραχνη νύχτα
 Πέρατα, ὄξω απ' τή χώρα, κ'εφύλαγα ἀμάρια και κλίνες·
 Τέλος ο ὕπνος μ'έπῆρε. Κι'ἀπέκει όταν ξύπνησα πάλι,
 Με τής αὐγῆς τήν κρυάδα ποῦ πέφτει στη γῆ πρίν τὸν ἥλιο,
 Κ'είδα καπνό, ἀθρακωνίες, καμινάδες και ξέσκεπα σπίτια,
 Λίγωσε ξάρνου ή καρδιά μου, μά ο ἥλιος ἐβγήκε και πάλι
 Τόσο λαμπρός σαν ποτέ, και μοῦ στάλαξε θάρρος στα σπλάχνα·
 Κ'έτσι ἐσηκώθηκα άμέσως. Ποθοῦσα νά ιδῶ τοῦ σπιτιοῦ μας
 Τὰ κατκόπια, νά μάθω αν είχαν γλυτώσει τὰ ὀρνίθια
 Ποῦ τάγαπούσα πολύ· παιδική ήταν ακόμη ή καρδιά μου,
 Κι'δταν ανέβηκα απέκει στα ερείπια ποῦ ακόμη ἐκαπνίζαν,
 Κ'είδα συντρίμια παντοῦ στην αὐλή και πεσμένο τὸ σπίτι,
 *Ηρθες ἐσὺ ἀπὸ τήν ἄλλη μεριά κ'έρευνοῦσες τὸν τόπο.
 Σούχε χαθῆ, πλακωμένο ένα ἄλογο μέσα στο σταῦλο,
 Πάνου του είχανε πέσει δοκάρια ἀναμμένα και πέτρες,
 Και δὲ μπορούσε καθόλου τὸ ζῶ νά φανεί στές γαλάστρες
 Κ'έτσι ἐστεκόμαστε οί δυὸ σκερτικοί και περίλυποι ἀγνάντι.
 Τι ήταν πεσμένος ο τοῦχος ποῦ χώριζε τὰ σπιτικά μας
 Κ'έπιασες τότες ἐμένα απ' τὸ χέρι κ'εμίλησες ἔτσι:
 «Λίτσα, πῶς ἦρθες ἐδῶ; τές πατοῦμες καίς, ἄμε φύγε,
 Τι τὰ ρειπίσματα είναι ζεστά· τὰ πλιὸ πλέρια στιβάνια μοῦ ψήνουν.»
 Και μ'ἀνασήκωσες τότες στα χέρια και μ'έφερες ὄξω
 *Απ' τήν αὐλή σου περνώντας με ὀρθή και στὸν τόπο τής ήταν
 Με τήν καμάρα τής, ὅπως και σήμερα βρίσκεται· ή απ'ὄξω
 Πόρτα· ὅ,τι ἀπόμινσκε απ'ὄλο τὸ χτίριο, αὐτή ήταν μονάχα·
 Κι'δταν μ'ἀπίθωσες κάτω, μ'ερίλησες και σοῦ τὸ ἀρνιόμουνο,
 Μά ἐσὺ μοῦπες γλυκὰ τὰ καλόγνωμα λόγια: «Γιά κοίτα,
 Είναι τὸ σπίτι μου ερείπιο, ἀλλά μείνε μαζῆ μου για νά τὸ
 Χτίσω ξανά. Βοήθητέ με, κ'εγώ τὸν πατέρα σου απέκει
 Τόνε βοηθάω στο δικό του.» Μά δέν καταλάβαινα. Τέλος
 *Έστειλες σὺ τοῦ πατέρα τή μάννα μου, κι'έτσι σέ λίγο

Ήτανε κι'έλας δουσμένος του γάμου ο χαρμόσυνος λόγος.
Μοῦρχονται πάντα στο νοῦ με χαρά τὰ μισόκαυτα ξύλα,
Βλέπω ὡς τὰ τώρα τὸν ἥλιο νὰ βγαίνει μ'ἐκείνην τὴ λάμψη,
"Οτι αὐτὴ ἡ ἡμέρα τὸν ἄντρα μου χάριτε, καὶ οἱ καιροὶ οἱ πρῶτοι
Τοῦ τρομεροῦ χαλασμοῦ τῆς νεότητος τὸ γιὸ μου χάρισαν.
Κ'ἔτσι ὡς καὶ σένα ἐπαινῶ, ποῦ, Ἐρμᾶννε, μ'ἀγνή εμπιστοσύνη
Σκέφτεσαι νᾶβρεις γυναῖκα σὲ τούτες τὲς ἄχαρες μέρες,
Καὶ ποῦ τολμᾶς παντρεῖα σὲ πολέμους κι'ἀπάνου στὰ ρέπια »

Τότε ἀποκρίθηκε εὐτὺς ὁ πατέρας ζωηρὰ καὶ τῆς εἶπε:
«Εἶναι ἡ σκέψη σου βέβαια ἀξιεπαίνετη, καὶ ἀληθινὴ εἶναι,
Μάννα, ἡ ἱστορία ὅπως τὴν εἶπες, γιατί ὅλα ἐσυνέβηκαν ἔτσι,
Μὰ τὸ καλὸ εἶναι καλὸ. Καθενὸς διορισμένο δὲν εἶναι
Νὰ δοκιμάσει ὅσα πάθαμε ἐμεῖς κι'ὅσα ὑπόφεραν κι'ἄλλοι.
"Ὡ τυχερὸς εἶναι αὐτός, ποῦ ὁ πατέρας καὶ ἡ μάννα τοῦ δίνουν
Ἐτοιμο σπίτι, καὶ ποῦ τὸ στολίζει μὲ τὴν προκοπὴ του.
Κάθε ἀρχὴ εἶναι βραεῖα, τοῦ σπιτιοῦ ἡ δυσκολώτερη ἀπ'ὄλες.
Πράματα ὁ ἄνθρωπος πλήθια χρειάζεται καὶ κάθε μέρα,
"Ὅλα ἀκριβαίνουν· λοιπὸν ἄς κοιτάζει περσότερο νᾶχει·
Κ'ἔτσι ἀπὸ σένα προσμένω, καλέ μου Ἐρμᾶννε, ἐδῶ μέσα
Σπίτι, μιὰ νύφη μὲ προῖκα λαμπρὴ νὰ μοῦ φέρεις σὲ λίγο,
Τὶ τοῦ ἀντροῦ τοῦ γενναίου τοῦ πρέπει τὸ πλούσιο κορίτσι,
Κ'εἶναι χαρὰ γιὰ τὸ σπίτι μὲ τὴν ποθητὴ τὴν κοπέλλα,
Μὲς σὲ κανίστρια καὶ κάσσεσ νὰ μπαίνει κ'ἡ ὠφέλιμη προῖκα·
Ἄσκοπα δὲν ἐτοιμάζει ἀπὸ χρόνια προτῆτερα ἡ μάννα
Τόσα παννιὰ γιὰ τὴν κόρη φιλὰ δουλεμένα καὶ πλέρια
Κι' ἄσκοπα δὲν τῆς χαρίζει ὁ νουνὸς τόσο πρᾶμα ἀσημένιο
Καὶ δὲ φυλᾶ στοῦ συρτᾶρι τὰ σπάνια λουίτζια ὁ πατέρας,
Τὶ μὲ τὰ δῶρα τῆς καὶ τὰ τὰγαθὰ τῆς μιὰ μέρα αὐτὴ πρέπει
Νὰ φχαριστήσῃ τὸ νιὸ ποῦ προτίμησε ἀπ'ὄλους τοὺς ἄλλους.
Ξέρω πόσο καλὰ μὲς στοῦ σπίτι τῆς βρίσκεται ἡ κόρη,
Ποῦ τὰ χρειασίδια τῆς στοῦ μαγειριὸ καὶ στὲς κάμαρες βλέπει
Καὶ μὲ δικὰ τῆς στρωσίδια σκεπαίνει τραπέζι καὶ κλίνη.

Μόνον μιὰ νύφη καλὰ προικισμένη ἐγὼ θέλω ἐδῶ μέσα,
Τὶ στοῦ τέλος λαβαίνει ἡ φτωχὴ καταφρόνια ἀπ' τὸν ἄντρα
Κ'εἶναι σὰ δούλα του αὐτὴ ποῦ σὰ δούλα ἔχει ἐρθεῖ μὲ τὸ μπόγο.
"Ἀδικοὶ μένουν οἱ ἄντρες· περνοῦν οἱ καιροὶ τῆς ἀγάπης!
Ναὶ θὰ γρικουτὰ μεγάλη χαρὰ, στὰ γέρα μου, Ἐρμᾶννε,
"Ἀν ἐδῶ μέσχ σὲ λίγο ἐσὺ μοῦβρernes μιὰ νυροπούλα,
Μιὰ κορσὰ ἀπὸ σιμά· ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ πράτινο σπίτι.
Βέβικια εἶναι ὁ ἄνθρωπος πλούσιος; πολὺ, καλέ μέρκ τὸ ἐμπόριο
Καὶ τὰ ἐργαστάτᾶ του ἀκόμα περσότερο τότε πλουταίνουν.
Ποῦ δὲν κερδίζουν οἱ ἐμπόροι; Μονάχα τρεῖς θυγατέρες
Ἐχει, καὶ μόνες αὐτὲς τὰ καλὰ του μιὰ μέρα θὰ πάρουν,
Εἶναι, τὸ ξέρω, ἡ μεγάλη δοτμένης, μὰ ἡ δεύτερη ἀκόμα
"Ὅπως κ'ἡ τρίτη, κ'ἴσως γιὰ λίγο ἐλεύθερες εἶναι·
"Ἀν στὴ θέτη σου ἐγὼ ἤμου, ἀδίκως δὲ θᾶχχ προτιμᾶται,
Θᾶχχ ἀρπᾶξει τὴ μιὰ, καθὼς τὴ μηχανοῦλα σου ἐπῆρα.»

Στὸν βιαστικὸν τὸν πατέρα σεμνὰ ἀπολογήθηκε ὁ νέος:
«Εἶχα γνώμη ὡς καὶ γὼ τοῦ γειτόνου μας μιὰ θυγατέρα
Νὰ προτιμήσω· Μαζὴ μεγαλώσαμε, ἐπαίζαμε ἀντάμα
Ἄλλες φορές στοῦ παζάρι, στὴ βρύση σιμά, κ'ἐγὼ πάντα
Τὲς ἐπροστάτευα ἀπ'τ'ἄγρια τ'ἀγόρια· μὰ τώρα περάσαν
Κεῖνοι οἱ καιροὶ· τὶ στοῦ σπίτι οἱ κοπέλλες ποῦ ἀξοῦν μὲ δίκη
Μνέσκουν, καὶ φυσικὰ τ'ἀγρικὰ τὰ παιγνίδια ξεφεύγουν.
Εἶναι καλὰ ἀναθρεμμένες τὸ ξέρω, ἐγὼ ἐπήγαίνα κι'έλας
Σπίτι τους χάρι στὴν πρώτη μας γνώρα, καθὼς τὸ ἐποθοῦσες·
Κι'ἐμὼς στὴ συντροφιά τους δὲν ἤυρα ποτέ μου εὐχαρίστια,
Τὶ μ'ἐκατάχρεναν πάντα καὶ πάντα ἦταν χρεῖα νὰ ὑποφέρνω.
Βρίσκαν παρὰ μικρὸ τὸ γιὰκᾶ μου, τὸ ροῦχο μου ἀδρῦ, καὶ τὸ χρῶμα
Πρόστυχο· ἀδέξια κομμένα ἢ στριμμένα κκκὰ τὰ μαλλιά μου·
Ἐβαλα τέλος στοῦ νοῦ νὰ ντυθῶ σὰν αὐτὰ τὰ μαριόλια
Τοῦ ἐμπορικοῦ, ποῦ τὴν κάθε γιορτὴ τὰ θωροῦμε ἐκεῖ ἀντίκρου,
Καὶ ποῦ τριγύρω στὴ ζώνη τους κρέμεται τὸ καλοκαῖρι
Ἐνα λουρίδι ἀπὸ κούφιο μετᾶξι. μὰ γλιγῶρα ἐγὼ εἶδα

Πώς για κορόιδο πάντα μ'έπαιρναν κι'αυτό τὸ αἰστανόμουν.
 Στὴν περηφάνεια μ'έγγιζαν' μὰ πλιὸ βαθύτερη ἀκόμα
 Λύπη ἐγκοικουσα βχρειά, γιατί παραγνώριζαν κι'ἔλας
 Τοὺς ἀγαθοὺς τοὺς σκοποὺς ποῦ γι'αὐτὲς κουναρούσα στὰ στήθη,
 Καὶ περισσότερο ἀπ'ἄλλες ἢ πλιὸ μικρὴ τους ἢ Μίνα.
 Ἔτσι λοιπὸν τὴ Λαμπρή, ποῦ μᾶς πέρασε, σπίτι τους πῆγα,
 Καὶ τὰ ὀλοκαίνουργα ρούχα ποῦ κρέμονται τώρα στ'ἀρμάρι
 Εἶχα φορέσει, κ'ἤμουν καθὼς ὄλοι οἱ νέοι χτενισμένοι.
 Ὅταν ἐμπῆκα ἐγελάσαν κρουφά, μὰ δὲν ἐβαλα βᾶση
 Ἦταν ἡ Μίνα στὸ πιάνο, κι'ὁ γέρος ἐλεῖ μαγεμένος
 Ἄκουε νὰ τραγουδοῦν τὰ κορίτσια του κ'ἤτουν σὲ κέρι.
 Ὅλα ὅσα ἐλέγαν οἱ σίγχοι δὲν τὰ καταλάβαινα βέβαια,
 Μὰ ἄκουσα νὰ μελετοῦν Παμίνα συχνὰ καὶ Ταμίνο.
 Ἄφωνος πάλι νὰ μείνω δὲν ἤθελα καὶ ἔτσι στὸ τέλος
 Ρώτησα τί τραγουδοῦσαν καὶ ποιά ἦταν τὰ πρόσωπα ἐκεῖνα.
 Ὅλοι τότε σωπάσαν γελῶντας κρυφά· κ'ὁ πατέρας
 Μοῦπε: «Καλὲ, μοναχὰ τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὐὰ γνωρίζεις!»
 Τότες κανεὶς δὲν κρατήθη· ξεσπάσαν σὲ γέλοια οἱ κοπέλλες,
 Γέλασαν καὶ τὰ παιδιὰ, τὴν κοιλιά του βχστοῦσε ὁ πατέρας,
 Ἄφησα ἐγὼ νὰ μοῦ πέσει χαμκὶ τὸ καπέλλο λυωμένος
 Καὶ δὲν ἐπάψαν τὰ γέλοια ὅσῃν ὥρα στερνὰ ἐτραγουδοῦσαν.
 Κ' ἐτρεξα ἀμέσως στὸ σπίτι γιομαῦτος ντροπὴ καὶ φαρμάκι
 Κρέμασα μέσα στ'ἀρμάρι τὸ φόρεμα, καὶ μὲ τὸ χέρι
 Ἔσυρα εὐτὺς τὰ μαλλιά μου στὸ μέτωπο κι'ἔμωσα νὰ μὴ
 Βάλω τὸ πόδι μου πλιὰ στὸ κατώφλι τους. Κ'εἶχα εἶναι βέβαιο,
 Δίκηρο μεγάλο, γιατί εἶναι σκληρόκαρδες καὶ φαντασμένες,
 Κι'ὄπως ἀκούγω, λογιῶμαι στὸ σπίτι τους πάντα Ταμίνο.»
 «Τόσον καιρό» ἀπολογήθηκε ἡ μάνα δὲν ἔπρεπε, Ἐρμᾶνε,
 Νᾶχεις χολὴ μὲ παιδιὰ, τί παιδιὰ εἶναι κ'οἱ τρεῖς του ἀκόμα,
 Πάντα γιὰ σένα εἶχε ἡ Μίνα συμπάθεια καὶ βέβαια καλὴ εἶναι.
 Τοῦτες τὲς μέρες γιὰ σὲ μὲ ρωτοῦσε. Γιατὶ δὲν τὴν παίρνεις;»
 Καὶ σκεφτικὸς εἶπε ὁ γιός: «Δὲν ξέρω μὰ αὐτὴ ἡ δυσἀρέσκεια

Μνέσκει μέσα μου τόσο βαθειὰ χαραγμένη. Δὲ θέλω
 Πιὰ νὰ τὴ δῶ μπρὸς στὸ πιάνο, μηδὲ τὰ τραγούδια ν'ἀκούσω.»
 Μὰ ἐσηκώθη ὁ πατέρας καὶ τῶπε τ'ἀράθυμα λόγια.
 «Λίγη χαρὰ λαβαίνω ἀπὸ σὲ καὶ σοῦ τῶλεγα πάντα,
 Ὅταν ἄλογα μόνο, καὶ μόνο χωράφια σοῦ ἄρεσαν·
 Τὰ ἔργα ποῦ κάνει κι'ὁ δοῦλος ἐνοῦ ποριζάμενου ἀνθρώπου
 Κάνεις κ'ἐσύ· κι'ὁ πατέρας στερεύεται ὡς τόσο τὸ γιό του,
 Ποῦ μπρὸς στοὺς ἄλλους πολίτες θὰ μπόρειε τιμὴ νὰ τοῦ φέρνει.
 Ἔτσι μὲ ψεύτρες ἐλπίδες μὲ πλάνεσε πρώϊμα ἡ μάνα,
 Ὅταν σὰν οἱ ἄλλοι δὲν μπόρειες, σχολειό, νὰ διαβάζεις, νὰ γράφεις,
 Καὶ νὰ μαθαίνεις, μὰ πάντα στὸν ὕστερο μπάγκο ἐκαθόσου!
 Καὶ φυσικὰ αὐτὸ συμβαίνει, ὅταν λείπει ἀπ'τὰ σπλάχνα τοῦ νέου
 Κάθε φιλότιμο, κι'ὅταν δὲ θέλει παράνου ν'ἀνέβει.
 Ἄν καὶ γιὰ μένα ὁ πατέρας ἐφρόντιζε, ὅσο γιὰ σένα
 Τῶκαμα ἐγὼ, κι'ἂν σχολειὸ μ'εἶχε στείλει, κι'ἂν μοῦχε δασκάλους,
 Θᾶμουνα ἄλλο παρὰ τοῦ Χρυστοῦ Λιονταριοῦ ξενοδόχος.
 Τότε σηκώθηκε ὁ γιός, καὶ σιγὰ ντροπαλὸς δίχως κρότο
 Ἦρθε πρὸς τὴ μπασιά· μὰ κατόπι τοῦ φώναξε ὁ κύρις
 Ἄγρια. «Πῆγαινε, ναί, ξυλοκέφαλε, ἐγὼ σὲ γνωρίζω!
 Ἄμε, κι'ἀκλόουθα τὸ σπίτι νὰ γνοιαζεσαι, εἰδὲ σὲ διορθώνω!
 Μόνο μὴ βάλεις στὸ νοῦ ποῦ ἐδῶ μέσα μπόρεις νὰ μοῦ φέρεις
 Κάποια χωριάτισσα, νύφη στὸ σπίτι μου μιὰν ὅποιαν τύχει!
 Ἐξῆσα χρόνους καὶ ξέρω νὰ φέρνομαι μὲ τοὺς ἀνθρώπους,
 Ἐέρω κυρὲς καὶ ἀφεντάδες νὰ δέχομαι, γιὰ νὰ μὴ φεύγουν
 Ἄνευχαρίστητοι, ξέρω τὸν ξένο να τὸν καλοπιασω,
 Μὰ γιὰ τοῦτο μοῦ πρέπει νὰ μπάσω ὡς κ'ἐγὼ μιὰ νυφοῦλα
 Σπίτι· κι'αὐτὴ τὲς περισσῖες φροντίδες, νὰ μοῦ γλυκάνει·
 Ναί, νὰ μοῦ παίζει καὶ πιάνει! Καὶ πρέπει ἐδῶ μέσα εὐχαρίστως
 Νὰ συναθροίζεται κι'ὄλα ὁ καλῆτερος κόσμος τῆς χώρας,
 Ὅπως τὲς Κυριακάδες στὸ σπίτι τοῦ γείτονα.» Τότες
 Πλάκωσε ἀγάλι τὸ μάνταλο ὁ γιός κι'ἀπ'τὴν κάμαρα βγῆκε.

ΛΙΑΝΑ

"Ενα απλούστατο σαλονάκι πού τίποτα πλούσιο κι' ακριβό δὲν τὸ στολιζει μονάχα ἡ τάξη κ' ἡ καθαριότητα βασιλεύουν. Ὁ Ἄγγελος, νέος τριαντα δύο χρόνων, κι' ἡ Λιάνα ὁμορφόκοριτσο εἰκοσιπέντε, ντυμένη μὲ τὴ χάρη πού δίνει τὸ καλὸ γούστο, ἀκολουθοῦν τὴν ἀρχισμένη τους κουβέντα καθισμένοι σιμά. Κοντόβραδο.

ΣΚΗΝΗ Α΄

ΑΓΓΕΛΟΣ. — Εἶναι στιγμὲς πού χίλιες ιδέες, ἢ μιὰ χειρότερη ἀπὸ τὴν ἄλλη, περνοῦν μέσα ἀπὸ τὸ μυαλό μου. Εἶναι τόσο σπάνιο πρᾶγμα στὴν ἐποχὴ μας ἢ ἀλήθεια κ' ἢ εὐλικρίνεια.

ΛΙΑΝΑ. — Κι' ὅμως τώρα μὲ γνωρίζεις τόσον καιρό, πού δὲ σοῦ ἐπιτρέπεται πειὰ καμμιά ἀμφιβολία. Ξέρεις πολὺ καλά, πού δὲ σοῦ ζητῶ τίποτα παρὰ τὴν ἀγάπη σου, ὦ ναι, ἐκείνη τὴ θέλω, γιατί χωρὶς αὐτὴν, πιστεύω, πού δὲ θὰ μπορούσα νὰ ζήσω, μὰ στὴ ζωὴ σου προσπαθῶ νὰ παίρνω ὅσο τὸ δυνατὸ λιγότερη θέση. Τὸ ξέρεις αὐτό, Ἄγγελε.

ΑΓΓΕΛΟΣ. — Ναι, τὸ ξέρω, μὰ βλέπω κηόλας, πού ἀφοῦ δὲ μπορῶ νᾶμαι ὅλα γιὰ σένα, δὲ θέλεις νᾶμαι τίποτα.

ΛΙΑΝΑ. — Κι' ὅμως κάθε μου πράξη σοῦ ἀποδειχνεὶ τὸ ἐναντίο.

ΑΓΓΕΛΟΣ. — Μὰ κἄν νᾶτανε ἔτσι.

ΛΙΑΝΑ. — Ἀμφιβάλλεις;

ΑΓΓΕΛΟΣ. — Καὶ μπορῶ νὰ κάμω διαφορετικά;

ΛΙΑΝΑ. — Πόσο ἄδικος εἶσαι! Λοιπὸν δὲν πιστεύεις στὴν ἀγάπη μου, δὲ σοῦδωκα τὴν τρανότερη ἀπόδειξη τοῦ μεγαλείου της;

ΑΓΓΕΛΟΣ. — ὦ ναι, καὶ γι' αὐτὸ εἶμαι σκλάβος σου. Δὲ μοῦ ζήτησες τίποτα σὲ ἀντάλλαγμα τῆς θυσίας σου ἐκείνης, μὰ ξέρω κηόλας, Λιάνα— ἀφοῦ τὸ θέλεις πρέπει νὰ σοῦ τὸ πῶ— πῶς τὰ ὑλικά σου μέσα εἶναι τιποτένια κι' ὅμως ὅταν κανεὶς σὲ πλησιάζει, δὲ μπορεῖ ποτὲ νὰ πιστέψει, πού σὺ τόσο καλοντυμένη, μ' ἕνα σπιτί τόσο περιποιημένο, καταφέρνεις καὶ ζεῖς μὲ τόσο λιγα. Ἐπειτα ξέρω, πῶς ἡ καλαισθησία καὶ τ' Ὀμορφο εἶναι μιὰ ἀνάγκη τοῦ ὀργανισμοῦ σου. ὦ μὴν τ' ἀρνίεσαι! Αὐτὸ τὸ νοιώθω, τὸ βλέπω, τὸ αἰσθάνομαι στὰ λόγια, στὶ ὁμιλίες, στὰ παραμικρότερα κινήματα τῶν ματιῶν καὶ τοῦ κορμιοῦ σου. Εἶναι στιγμὲς πού με πιάνει τρέλλα, ὅταν προσπαθῶ νὰ... εὔτε γώ δὲ ξέρω πειὰ τί λέω.

ΛΙΑΝΑ. (Μὲ γέλοιο πού μοιάζει σὲ κλάμμα.) — Τὸ ξέρω γώ. Σκέφτεσαι, πῶς

ἡ νέα πού σὲ στιγμὴ παραφορᾷ παραδόθηκε σὲ σένα, ὄχι μόνο χωρὶς νὰ ζητήσει, μὰ οὔτε νὰ θέλει τὴν ὑπόσχεση πού μπορεῖ μιὰ μέρα νὰ γίνεη γυναίκα σου, ἐλεύτερη ὅπως εἶναι, χωρὶς γονεῖς, χωρὶς ἀδέρφια καὶ πού δὲ μπορεῖ νὰ ζήσει ὅπως τόσοσ ἄλλος κόσμος φτωχὸς σὰν ἐκείνη, γιατί αἰσθάνεται, καθὼς λές, τὴν ἀνάγκη τοῦ Ὀραίου, γιατί τάχα μὲ τὴν ἴδια εὐκολία νὰ μὴ....

ΑΓΓΕΛΟΣ. (Διακόφτωντάς την.) — Γιὰ τ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ, μὴν τελειώσεις, μοῦ κάνεις κακό. Λησμόνησε τὴν ντροπερὴν σκέψη μου. Νᾶξερεις πόσο περιφρονῶ αὐτὴ τὴ στιγμὴ τὸν ἐαυτό μου.

ΛΙΑΝΑ. — Ἄγγελε, μιὰ τέτοια σκέψη δὲ μπορεῖ παρὰ νὰ πληγώνει θανάσιμα καὶ κείνον πού τὴν κάνει, μὰ περισσότερο ἀκόμα ἐκείνον πού ἐναντία του στρέφεται.

ΑΓΓΕΛΟΣ. — Σύγχωρήσέ με, Λιάνα, εἶμαι τιποτένιος, μὰ ἡ ἀγάπη μου μὲ κάνει τέτοιον.

ΛΙΑΝΑ. (Μὲ θλιβερὸ χαμόγελο.) — Δὲ φταῖς; ἂν κάποιος ἀπὸ τοὺς δύο μας φταίει, ἐκείνος εἶμαι γώ. Κανεὶς ἄς μὴν πιστέψει, πῶς μιὰ ἐλεύτερη πράξη μπορεῖ νὰ σύρει πίσω της τὸ θαυμασμό. Ἡ ἀμόρφωτη κοινωνία χτυπάει ἀλύπητα ὅποιον δὲ βλέπει ἀλυσσοδεμένο σὲ κάθε της ἀνελεύτερη πρόληψη καὶ ἐπιρρεάζει καὶ τοὺς μορφωμένους, χωρὶς οὔτε κείνοι νὰ νοιώθουν τὴν ἐπιρροή της. Σὲ λυποῦμαι, γιατί ἀκόμα δὲ μ' ἔννοιωσες.

ΑΓΓΕΛΟΣ. Μὴν πεῖς ἄλλα, λυπήσου τὴ ψυχικὴ μου ἀγωνία. ὦ νᾶξερεις πόσο σὲ ἀγαπῶ, δὲν εἶμαι εὐτυχισμένος παρὰ κοντὰ σου.

ΛΙΑΝΑ. (Μὲ πίκρια.) — Κι' ὅμως τώρα θὰ φύγεις, γιὰ νὰ μὴ χάσεις τὸ τσάκι τῆς Κας Ὀμορφίδη.

ΑΓΓΕΛΟΣ. — Δὲ μπορῶ νὰ λείψω, τῆς τὸ ὑποσκέθηκα. Κοινωνικὴ ὑποχρέωση, βλέπεις. Ἄργα ἢ γλήγορα θᾶπρεπε πάντα νὰ φύγω ἀπὸ δῶ.

ΛΙΑΝΑ. — Κ' ἔπειτα ἐκεῖ θὰ συναντηθεῖς μὲ κόσμος, πού δὲ σοῦ εἶναι ξένος, γιατί εἶναι ὁ κόσμος σου, μὲ ἀριστοκρατίσες εὐχαρισθημένες νὰ φλερτάρουν μαζὴ σου— κι' αὐτὸ μιὰ κοινωνικὴ ὑποχρέωση εἶναι, καὶ τόσο τῆς μόδας!—χωρὶς κανένα αἰσθημα, χωρὶς κανένα πάθος, χωρὶς καμμιά θυσία, χωρὶς κανένα μεγαλεῖο καὶ μὲ τόσες ντιμουαζελίτσες, πού μοναχὴ τους σκέψη εἶναι πῶς νὰ καλοπαντρευτοῦν. Καὶ σὺ εἶσαι ὁ ὄνειρεμένος γαμπρός κι' ὅλες δὲν ἔχουν γιὰ σένα παρὰ γλυκὰ χαμόγελα καὶ λιγωμένες ματιές. Πῶς νὰ

μὴ σ' εὐχαριστεῖ νὰ βρισκεσαι μαζὴ τους, πεταχτούλες ὅπως εἶναι, γιομάτες χάρη, κλωντουμένες...

ΑΓΓΕΛΟΣ. — Μὴ μοῦ μιλεῖς γι' αὐτὸν τὸν κόσμο, Λιάνα· οἱ πλούσιες φορεσιές τους φαίνονται καμωμένες ἐπίτηδες, γιὰ νὰ σκεπάζουν τὴν ἠθικὴ τους γύμνια. Τίς ξέρω καλά.

ΛΙΑΝΑ. Τότες γιατί πηγαίνεις;

ΑΓΓΕΛΟΣ. Καὶ μήπως ξέρω τὸ γιατί; Μακάρι νὰ τῶξερα. Εἶμαι κι' ἐγὼ σὰν τὸ κουρέλι ποῦ τὸ σέρνει ὁ ἄνεμος, χωρὶς θέληση, χωρὶς θάρρος, χωρὶς πεποίθηση στὴ ζωὴ, τρέμωντας μπρὸς σὲ κάθε γενναία ἀπόφαση, δειλιάζοντας στὸ διάβασμα τῶν κατάβαθων λογισμῶν, σκλάβος σὲ κάποιες συνήθειες, ποῦ τίς νομίζουμε ἀνάγκες, δούλος τῆς πρόληψης, κι' ὅλα αὐτὰ μ' ὄλο ποῦ νοιώθω μέσα μου, πῶς ἀξίζω κάτι περισσότερο ἀπὸ τὸν κόσμο ποῦ ξετρέχω τὴ σκέψη του. Γιατί πηγαίνω; ἴσως ἀπὸ συνήθεια, ἴσως γιατί οἱ νύχτες εἶναι μεγάλες καὶ δὲ μπορῶ νὰ μι σιμὰ σου, ἴσως γιατί ἔχω ἀνάγκη κάπου-κάπου νὰ ξεδίνω... δὲ ξέρω.

ΛΙΑΝΑ. — Ἀπόψε εἶσαι γιομάτος μελαγχολία.

ΑΓΓΕΛΟΣ. — Αὐτὸ σὲ μένα εἶναι πάντα προμήνυμα ἐνὸς μεγάλου πόνου ἢ μιᾶς μεγάλης χαρᾶς.

ΛΙΑΝΑ. — Σοῦ εὐχόμυ τὸ δεύτερο, ἀκόμα κι' ἂν πρέπει γιὰ τοῦτο νὰ ὑποφέρω.

ΑΓΓΕΛΟΣ. (Μὲ τρεμουλιαστὴ φωνή) — Πέσο ἀνωτέρῃ μου εἶσαι! (Μικρὴ σιωπὴ.) Φεύγω· ἡ μελαγχολία εἶναι κολλητικὴ κι' ἔπειτα σήμερα σὲ πίκρανα τόσο!

ΛΙΑΝΑ. — Μὴ μοῦ τὸ θυμίζεις! Θέλω νὰ τὸ ξεγᾶσω καὶ νὰ μὴ θυμᾶμαι πκρὰ ὅ,τι καλὸ γνώρισα ἀπὸ σένα.

(Τὴ σφίγγει δυνατὰ στὸ στήθος του καὶ φεύγει. Ἐκείνη μὲ τὴ ματιὰ τὸν συντροφεύει: ὡς ποῦ κλείνει τὴ θύρα. Ὅταν δὲ φαίνεται πειὰ, κάθεται στὸ καναπέδάκι καὶ σκεπάζει τὸ πρόσωπο μὲ τὰ δύο τῆς χέρια.

ΣΚΗΝΗ Β΄

Τὰ πλουσιώτατα σαλόνια τῆς Κα: Ὁμορφίδη. Ὑποδοχὴ μὲ κάθε μεγαλειο. Φῶτα πολλά, λουλούδια πλῆθος, λεπτὲς μυρουδιές, γλυκά, τσαί, σαμπάνιες, ὀμιλίες, γέλοια, χορός. Σ' ἕνα παράμερο σαλονάκι, ποῦ τὸ στολίζουν ἀκριεῖς λατάνιες, ἡ Κα Κομφίδη εἶναι ὀρθὴ ἀκουμπισμένη στὸ παράθυρο. Ὁ βαρὺς μπερντὲς τὴ μισοσκιπάζει. Φαίνεται, σὰ νὰ περιμένε κάποιον. Σὲ λίγα δευτερόλεπτα μπαίνει μέσα ὁ Ἄγγελος καὶ πάει κοντὰ τῆς.

ΑΓΓΕΛΟΣ. — Μὲ ζήτησες;

Κα ΚΟΜΨΙΔΗ. — Ναι, ἤθελα νὰ σοῦ πῶ, πῶς εἶμαι φοβερὰ διασχε-

στημένη μαζὴ σου. Ἐπειτα ἀπὸ τὸ γεῦμα τῆς Κα: Ἀρχοντάκη περίμενα ἀπὸ σένα μεγαλύτερη τρυφερότητα. Εἶμαι τόση ὥρα δῶ καὶ δὲ μὲ προσκάλεσες οὔτε γιὰ ἕνα βάλς. Αὐτὸ εἶναι καὶ προσβλητικὸ.

ΑΓΓΕΛΟΣ. Δὲν ἔχεις δίκιο. Μὲ εἶδες νὰ χορέψω μὲ ἄλλη;

Κα ΚΟΜΨΙΔΗ. — Αὐτὸ δὰ ἔλειπε. Εἶσαι θαυμάσιος! Θάτανε νόστιμο νὰ μὲ περιφρονεῖς κηῶλας.

ΑΓΓΕΛΟΣ. — Μὴ θυμῶνης, γιατί ἀσκημίζεις.

Κα ΚΟΜΨΙΔΗ. — Εἶσαι τέρας! Ἐγὼ φταίω, ποῦ δὲν ἔδειξα ἀρκετὴ θέληση ἐκείνη τὴ βραδυὰ.

ΑΓΓΕΛΟΣ. — Ἐκείνη τὴ βραδυὰ ἦσαν χαριτωμένη, ἐνῶ τώρα...

Κα ΚΟΜΨΙΔΗ. — Σ' ἐνοχλῶ, θέλεις νὰ πεις; πές το.

ΑΓΓΕΛΟΣ. — Ὅχι καθόλου. τὸ ἐναντίο, ἀλλὰ μοῦ ζητεῖς τρυφερότητες ποῦ; σ' ἕνα χορὸ ποῦ εἶναι παραπάνου ἀπὸ διακόσιοι ἄνθρωποι.

Κα ΚΟΜΨΙΔΗ. — Ἄς τα αὐτὰ. Καλὰ λένε, πῶς οἱ ἄντρες εἶναι ἄστατοι. Ὑπάρχουν χίλιοι τρόποι, γιὰ νὰ δειξοῖ κανεὶς, πῶς ἔχει μίαν ἰδιαίτερη προτίμηση καὶ χωρὶς οἱ ἄλλοι νὰ τὸ νοιώσουν καθόλου. Ἄλλὰ γι' αὐτὸ πρέπει νὰ χεῖ ἀληθινὴ φωτιὰ κι' ὄχι γούστο τῆς στιγμῆς. (Μὲ ὑποχατεμένου παιδιοῦ.) Θετικὰ ὅσα μούλεγες ἐκείνη τὴ βραδεῖὰ θάτανε ἀποτέλεσμα τῆς σαμπάνιας.

ΑΓΓΕΛΟΣ. (Γελῶντας.) — Καὶ γιατί τάχα ὄχι καὶ ὅσα μοῦ ἀπάντησες ἐσῦ;

Κα ΚΟΜΨΙΔΗ. (Χτυπώντας τον μὲ τὴ βεντάλια.) — Εἶσαι ἀναιδέστατος.

ΑΓΓΕΛΟΣ. — Καὶ σὺ χαριτωμένη.

Κα ΚΟΜΨΙΔΗ. — Σοῦ ἀρέσω ἀλήθεια;

ΑΓΓΕΛΟΣ. — Πολύ.

Κα ΚΟΜΨΙΔΗ. Καὶ μ' ἀγαπᾶς;

ΑΓΓΕΛΟΣ. Ὅπως ἀγαποῦν τίς κουκλίτσες.

Κα ΚΟΜΨΙΔΗ. (Προσποιεῖται τὴν πειραγμένη.) — Μὲ ἄλλα λόγια μὲ παίρνεις γιὰ παιγνιδάκι. Εἶσαι μοναδικός, φίλε μου. Πές μου, τί σκέφτεσαι γιὰ μένα;

ΑΓΓΕΛΟΣ. — Νὰ σοῦ τὸ πῶ;

Κα ΚΟΜΨΙΔΗ. — Ναι, μὰ μὲ ὅλη τὴν εὐκρίνεια.

ΑΓΓΕΛΟΣ. — Εἶσαι ἕνα κομψὸ πραγματάκι, ἀνίκανο γιὰ κάθε σοβαρὸ αἰσθημα καὶ γιὰ κάθε σοβαρὴ σκέψη, μὰ καλὴ, γλυκειά, χαριτωμένη, καὶ ντυμένη ὅπως καμμιά ἄλλη δὲ ξέρει νὰ ντυθεῖ στὸν τόπο μας. Στίς τουα-αλέττες ποῦ φορεῖς δὲ μπορεῖ κανεὶς νὰ βρεῖ τίποτα ποῦ νὰ μὴν ἔχει τὴ

θέση του, πού να μὴν ἀρμονίζει μὲ τὸ σύνολο. Τὸ ἀποφινὸ φόρεμά σου εἶναι τρέλλα, τὸ καλῆτερο τοῦ χοροῦ.

Κα ΚΟΜΨΙΔΗ. — Νά, πού εὐρηκες ἕνα καλὸ λόγο γιὰ μένα.

ΑΓΓΕΛΟΣ. — Μὰ δὲν ἔχεις ἀνάγκη νὰ σοῦ τὸ πῶ ἐγώ, τὸ ξέρεις. Παρατηρῶ τόσην ὥρα τὴ νταντέλλα πού φορεῖς. — Εἶναι τόσο φιλὰ δουλεμένη καὶ μὲ τόση τέχνη, πού φαίνεται, πῶς φτειάστηκε μαζὴ μὲ τὸ λεπτὸ σὰ μαγνάνδι μετζάκι πού σὲ ντύνει.

Κα ΚΟΜΨΙΔΗ. — Ἄληθινὰ ἡ νταντέλλα εἶναι κάτι τί μοναδικό. Καὶ νὰ συλλογιστεῖ κανεὶς, πῶς ἐδούλεψε χέρι γιὰ νὰ τὴν κάμει.

ΑΓΓΕΛΟΣ. — Εἶναι τοῦ χεριοῦ;

Κα ΚΟΜΨΙΔΗ. — Φυσικά. Μοῦ στοιχίζει ἐμένα τριακόσιες δραχμὲς καὶ δυὸ μηνῶν κόπο στὴ νέα πού μοῦ τὴν ἐφτείαξε.

ΑΓΓΕΛΟΣ. — Δυὸ μηνῶν κόπο; φτηνὰ τὴν πλέρωτες.

Κα ΚΟΜΨΙΔΗ. — Νομίζεις; Μὰ ἐκείνη πού μοῦ τὴν κέντησε δουλεύει κρουφά, δὲ θέλει νὰ τὸ ξέρει κανεὶς καὶ εἶμαι γὼ ἐκείνη, πού τῆς προμηθεύω δουλειὰ στὸν καλὸ κόσμο. Εἶναι ἀπὸ καλοῦτσικη οἰκογένεια, ὄρφανή, κι' ὁ πατέρα της δὲν τῆς ἄφησε παρὰ μιὰ μικρὴ, τιποτένια, σύνταξη. Πῶς νὰ ζήσει; Ξενοδουλεύει. Ἐπειτα εἶναι μορφωμένη καὶ γιομάτη χάρη. Θὰ ντύνεται μὲ τὰ γρήματα, πού κερδίζει. Λένε, μὰ δὲν τὸν πιστεύω, πῶς ἀγάπησε τρέλλα κάποιον νέο τοῦ καλοῦ κόσμου, πλούσιο, καὶ πῶς εἶναι κ' ἐρωμένη του. Ἄλλὰ γιὰ νὰ δουλεύει καὶ νὰ κοπιᾶζει ἔτσι, βέβαια πῶς ἐκεῖνος δὲ θὰ τὴν συντηρεῖ. Τί λές;

ΑΓΓΕΛΟΣ. (Μὲ ἀνήσυχη περιέργεια.) — Καὶ πῶς τὴ λένε;

Κα ΚΟΜΨΙΔΗ. — Μὰ δὲ μπορῶ νὰ σοῦ τὸ πῶ, ἀφοῦ τῆς ἔχω δώσει τὸ λόγο μου, πῶς κανεὶς δὲ θὰ τὸ μάθει.

ΑΓΓΕΛΟΣ. — Μὰ σὲ παρακαλῶ πὲς το μου.

Κα ΚΟΜΨΙΔΗ. — Εἶναι ἀδύνατο. Γιατὶ αὐτὴ ἡ περιέργεια.

ΑΓΓΕΛΟΣ (Παρακαλεστικά). — Ἔτσι. Ἐπιθυμῶ νὰ τὸ μάθω.

Κα ΚΟΜΨΙΔΗ. — Θὰ μὲ ἀγαπᾶς πολὺ, ἂν σοῦ τὸ πῶ;

ΑΓΓΕΛΟΣ. (Μὲ νευρικὴ ἀνυπομονσία.) — Ὅσο θέλεις, μὰ πὲς το μου.

Κα ΚΟΜΨΙΔΗ. — Λιάννα ... τὸ ἄλλο δὲν τὸ θυμοῦμαι, κάθεται στὴ Δενδρστοιχία, μιὰ νέα μὲ σγουρὰ μαλλιά καὶ μὲ πρασινογάλανα μάτια. Ἄλλὰ τί ἔχεις;

ΑΓΓΕΛΟΣ. — Τίποτα... Τίποτα.

Κα ΚΟΜΨΙΔΗ. — Εἶσαι ἀνυπόφορος, ἀφηρημένος, καθόλου περιποιητικός. Σοῦ εἶπα ὅ,τι μοῦ ζήτησες, πὲς μου τώρα καὶ σὺ πότε θέλεις νὰ συναντηθοῦμε καὶ πού. Σπίτι σου;

ΑΓΓΕΛΟΣ. (Ἀφηρημένα). Νὰ συναντηθοῦμε;

Κα ΚΟΜΨΙΔΗ. — Ναί, ναί, νὰ συναντηθοῦμε, ἀλλὰ τί ἔχεις ἐπὶ τέλους;

ΑΓΓΕΛΟΣ. — Τί ἔχω; νὰ τί ἔχω... παντρεύομαι.

Κα ΚΟΜΨΙΔΗ. (Μὴν πιστεύοντας.) — Τρέλλαθηκες;

ΑΓΓΕΛΟΣ. — Σοῦ τὸ λέω σοβαρά. Εἶναι ἡ πρώτη ἀληθινὰ ἠθικὴ πράξη, πού κάνω στὴ ζωὴ μου.

Κα ΚΟΜΨΙΔΗ. — Καὶ γὼ λοιπόν; Μὰ δὲν εἶναι δυνατὸ... πῶς αὐτό; ἔτσι; καὶ μὲ ποιάν;

ΑΓΓΕΛΟΣ. — Μὲ κείνην πού ἐφτείαξε τὴ νταντέλλα σου, μὲ τὴ νέα μὲ τὰ πρασινογάλανα μάτια.

Κα ΚΟΜΨΙΔΗ. (Ἀνήσυχ.) — Μὲ κοροϊδεύεις;

ΑΓΓΕΛΟΣ. — Καθόλου, ἔχεις τὸ λόγο τῆς τιμῆς μου.

Κα ΚΟΜΨΙΔΗ. (Φεύγοντας μὲ ἀκράτητο θυμό.) — Ἐ, μὰ τότε εἶσαι ἕνας παληάνθρωπος.

ΕΙΡΗΝΗ ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ

ΒΑΥΔΕΛΑΙΡΕ

ΠΕΖΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Ο ΞΕΝΟΣ

Τὶ ἀγαπᾶς περισσότερο, περιέργε ἄνθρωπε, πὲς μου, τὸν πατέρα σου, τὴ μητέρα σου, τὸν ἀδερφό σου τὴν ἀδερφή σου;

— Δὲν ἔχω οὔτε πατέρα, οὔτε μητέρα, οὔτε ἀδερφό, οὔτε ἀδερφή.

Τοὺς φίλους σου;

— Μοῦ λὲς ἐδῶ μιὰ λέξι, π'ὡς τὰ σήμερα δὲν τὴν ἔχω νοιώση.

Τὴν πατρίδα σου;

— Δὲν ξέρω οὔτε πού βρίσκεται

Τὴν ὡμορφιά;

— Θὰ τὴν ἀγαποῦσα μ' ὅλη μου τὴν καρδιά Θεᾶ καὶ ἀθάνατη.

Τὸ χρυσάφι;

— Τὸ ὀχτρεύομαι ὅπως ἐσὺ τὸ Θεό.

Μὰ ἐπὶ τέλους τί ἀγαπᾶς διαβολομένη ἄνθρωπε;

— Ἀγαπᾶω τὰ σύγνεφα... τὰ σύγνεφα, πού διαβαίνουνε ἐκεῖ κάτω... τὰ θυμαστατὰ σύγνεφα.

Π. ΦΛΑΓΓΙΝΗΣ

ΣΤΗ ΜΑΝΑ ΜΟΥ

Στήν τρέλλα μου μιὰ μέρα,
Μητέρα μου ἀκριβή,
Σ' ἀφήκα μοναχή
Κ' ἐπήγα πέρα.

Τὸ μαῦρο, μὲ γελοῦσε,
Κ' ἐλπίδα πῶς ἐκεῖ
Μακρυνά, κάποια ψυχὴ
Θὰ μ' ἀγαποῦσε.

Θύρα, τὴ θύρα ἐπήρα,
Μὲ τὸ ραβδί χτυπῶ,
Μὰ οὔτε ἓνα «σ' ἀγαπῶ»
Δὲ μοῦχε ἢ μοῦρα.

Μ' ἔδιωξε τὸ κοράσι,
'Η γήρα, τ' ὄρφανό,
Γιὰ μὲ λόγῳ γλυκῶ
Δὲν εἶχε ἢ Πλάση!

Δὲν εἶδα τὰ γελάση
Ματάκι γαλαρό,
Οὔτ' ἓνα χέρι ἀγρό
Νὰ μ' ἀγκαλιάση.

Λίγη ἀγάπης πύρα
ἐγύρεψα, κ' εὐτὸς
ἐβρέθηκε ὄλη ἢ γῆς
Βουβὴ καὶ στεῖρα.

Κ' εἶπα: Γιὰ μὲ ποιὸς μένει,
'Αγοῦ κάθε καρδιά,
Θρέφει καὶ μίαν ὀχιά
Φαρμακωμένη;

Μ' ἄχ! εἶχα λησμονήσει
Ποῦ ἐπρόσμενες εἰσύ,
Μαροῦλα μου χρυσή,
'Αγάτης βρῦση.

Κ' ἦλθα σ' ἐσέ, καὶ ὦ θάμα!

Δύο δάχρυα σου θερμὰ
Μοῦ χύσαν στήν καρδιά,
Οὐράνιο 'Αράμα.

Ν. ΛΕΥΤΕΡΙΩΤΗΣ

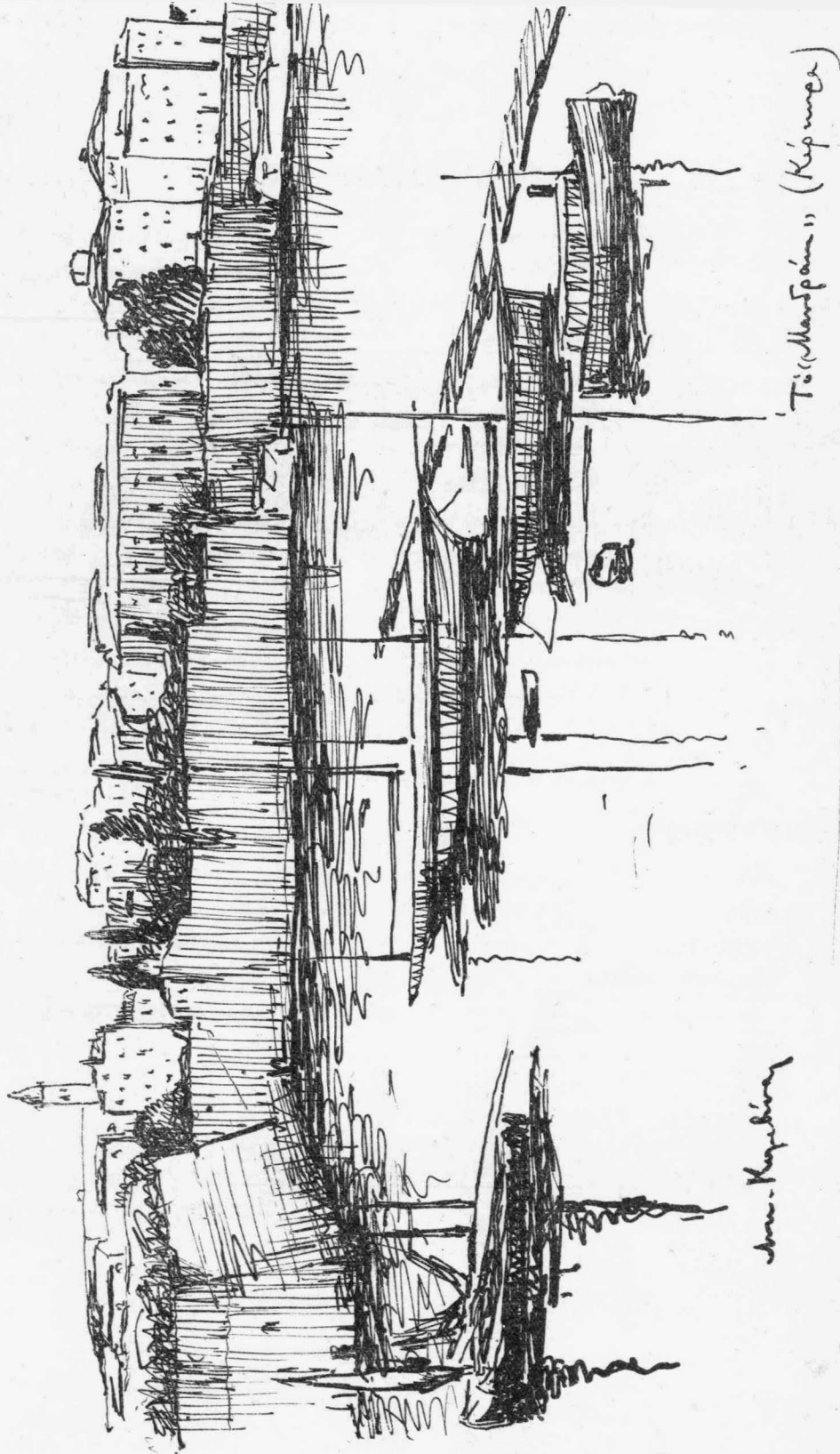
'Η ἰδέα τοῦ HEINE.

ΣΕΡΒΙΚΗ ΣΟΦΙΑ

Δημιούργησε ἓναν καλλήτερο κόσμον καὶ τότε θὰ ἔχεις τὸ δικαίωμα νὰ λές,
πῶς ὁ κόσμος τοῦτος εἶναι κακός.

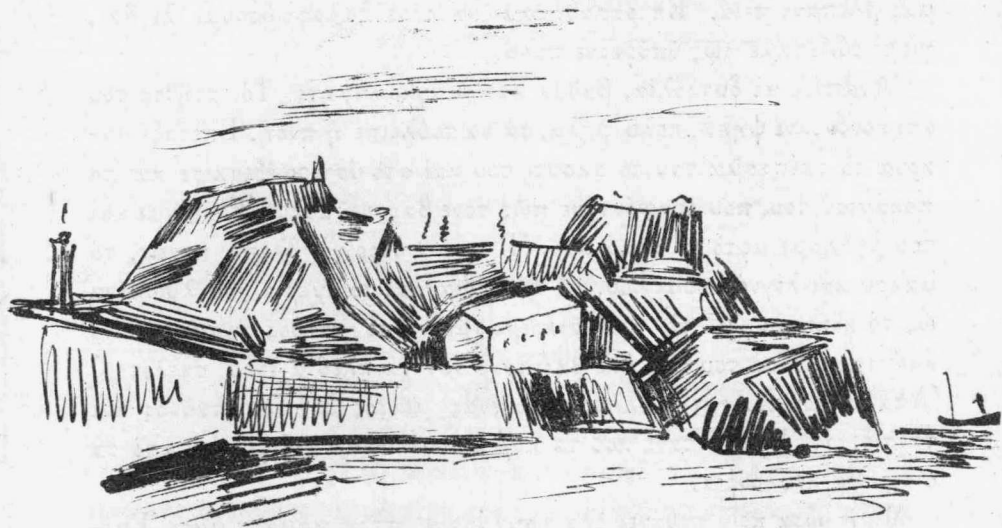
Δὲν ὑπάρχει πραγματικώτερος θάνατος ἀπὸ τὸ θάνατο τῆς ψυχῆς.

Πίσω ἀπὸ κάθε ἐπιτυχία παραμονεύει ἓνας καινούριος ὄχτρος· ὁ δαί-
μονας τῆς περηφάνειας.

Το «Μαντράν» (Κίφισος)

Αν. Καραβίτης

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΜΙΧΑΗΛΩΦ

Έγνώριζα λίγο άφτό τό Μιχαηλώφ. Ήτανε νέος εικοσπέντε χρονώ, ψηλός, λιγνός και πολύ καλοκαμωμένος. Τόν είχανε μαζί μέ τούς ισοβίτες. Ήτανε πάντα μελαγχολικός, βυθισμένος σέ μίαν ήσυχη θλίψη, και δέν άνοιγε ποτέ τό στόμα του. Οί κατάδικοι τόν έθυμόνταν πάντα μέ άγάπη και λέγανε ποϋχε καθαυτό ξυλιάσει στή φυλακή. Είχε ώραιότατα μάτια και δέν ειξέρω γιατί, τότε βλέπω πάντα μπροστά μου.

Άπέθανε τίσ τρεις τ'άπόγιωμα, μίαν ήμέρα ώμορφη, ξάστερη και παγωμένη. Ό ήλιος έδιαπερνούσε μέ τίσ άχτίδες του τά κατασκοπισμένα παράθυρα τής κάμαράς μας και ό φωτεινός καταρράχτης έπερτε άκριβώς άπάνου σ'άφτιν τό δυστυχισμένο. Άπέθανε έπειτα

ἀπό πολύωρη καὶ βαρυὰ ἀγωνία. Ἀπὸ τὸ πρῶτ' τὰ μάτια του δὲ μᾶς βλέπανε πειά. Ἐπροσπαθήσαμε νὰ τόνε ξελαφρώσουμε λιγάκι, γιατί ἐβλέπαμε πῶς ὑπόφερεν πολύ.

Ἄνάπνεε μὲ δυσκολία, βαθυὰ καὶ μ'ἀγκομαχητό. Τὸ στῆθος του ἀσηκονόντανε ψηλά, πολὺ ψηλά, σὰ νὰ τοῦλειπε ἢ πνοή. Ἐπέταξε μακρυὰ τὸ σκέπασμά του, τὸ σκουτί του καὶ στὸ ὕστερο ἐξέσκισε καὶ τὸ ποκάμισό του, ποῦ ἐφαινότανε πῶς τόνε βάρυνε πολὺ. Ἐτρέξαμε καὶ τοῦ βγάλαμε ἀφτὸ τὸ ποκάμισο. Ἦτανε φοβερό νὰ βλέπη κανεὶς, τὸ μακρὺ καὶ λιγνὸ κορμί του, μὲ τὰ πόδια καὶ τὰ χέρια τὰ λυωμένα ὡς τὸ κόκκαλο, μὲ τὴν κοιλιὰ κρεμασμένη, τὸ στῆθος ἀνασηκωμένο καὶ τὰ πλεβρά του ποῦ ἐμετρηνόντανε σὰν τὰ πλεβρά ἐνοῦ σκελετοῦ. Ἀπάνου του δὲν ἔμενε ἄλλο, παρὰ ἓνας μικρὸς ξύλινος σταβρός καὶ τὰ σίδερα. Ἐφαινότανε ποῦ τὰ λιγνά του πόδια θὰ ξεφύγουν ἀπὸ τὰ σιδερένια κουλούρια.

Μισὴ ὥρα πρὶν πεθάνει ἔλα ἡσυχάσκανε στὴν κάμαρά μας. Ἐμιλούσαμε σιγὰ σιγὰ, καὶ κείνοι ποῦ προβατούσαν ἐπνίγανε τὸν κρότο ἀπὸ τὰ βήματά τους. Οἱ κατάδικοι μαζωμένοι ἔλοι μαζὺ ἐστεκόντανε πικραμένοι ρίχνωντας κάθε τόσο καὶ ἀπὸ μιὰ ματιὰ στὸν ἐτοιμοθάνατο ποῦ ἐψυχομαχοῦσε,

Στὸ ὕστερο, τὸ χέρι του ἐγύρευε πασπατευτὰ ἀπάνου στὸ στῆθος του τὸ μικρὸ ξύλινο σταβρὸ καὶ ἐδοκίμασε νὰ τόνε τραβήξη, νὰ τόνε βγάλη σὰν κι' ἀφτὸς ἀκόμα νὰ τόνε βάρυνε πολὺ, νὰ τὸν ἐπνίγε. Τοῦ βγάλαμε τὸ σταβρὸ καὶ ἔπειτα ἀπὸ δέκα λεπτὰ ἐξεψύχησε.

Ἐχτυπήσαμε στὴν πόρτα, γιὰ νάλθῃ ὁ σκοπός. Ἐνας φύλακας ἐμπῆκε, ἐκύτταξε σὰν κουτὸς τὸν πεθαμένο κι' ἐπῆγε νὰ φωνάξῃ τὸν γιαντὸ τῆς ὑπηρεσίας.

Ἀφτὸς ἔτρεξε ἀμέσως. Ἦταν ἓνας νέος καὶ καλὸς ἀξιωματικός, ποῦ τᾶρεσε νὰ ντύνεται κομψά, γιατί ἦτανε ὤμορφος. Μὲ βῆμα γλήγορο, ποῦ ἀντηχοῦσε στὴν ἡσυγία τῆς κάμαρας, ἐπλησίασε τὸ κρεβάτι τοῦ πεθαμένου, καὶ μὲ ἀδιαφορία, προσποιημένη ἴσως γιὰ τὴν περίστασι, τοῦπιακε τὸ σφυγμό, τὸν ἐκύτταξε, ἔπειτα κάνοντας ἓνα κίνημα, σὰ νᾶθελε νὰ πῆ ποῦ ἐτελείωσε, ἔφυγε.

Εἰδοποιήσαμε ἀμέσως τὴν φρουρὰ καὶ ὡς ποῦ νᾶρθῃ κάποιος κατὰ-

δικος εἶπε ποῦ θὰ κάναμε καλὰ νὰ τοῦ κλείσουμε τὰ μάτια. Ἐνας ἄλλος ποῦ τὸν ἄκουσε, ἐπῆγε σιγὰ σιγὰ, καὶ τοῦ τᾶκλεισε, ἔπειτα βλέποντας τὸ μικρὸ σταβρὸ, πεταμένονε στὸ προσκέφαλο, τὸν ἐπῆρε, τὸν ἐκύτταξε, τὸν ἐπέρασε στὸ λαιμὸ τοῦ Μιχαηλῶφ καὶ ἔκαμε τὸ σταβρὸ του.

Τὸ πρόσωπό του ὡς τόσο ἐξύλιαζε, μιὰ ἀχτίνα τοῦ ἡλίου ἔπαιζε μὲ τὰ μαλλιά του καὶ στὸ μισανοιγμένο του στόμα, ἐφαινότανε δυὰ σειρὲς γερὰ καὶ ἄσπρα δόντια κολλημμένα στὰ γούλια.

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἐμπῆκε καὶ ὁ λογίας τῆς φρουρᾶς ὀπλισμένος καὶ μὲ τὸ πηλίκιο στὸ κεφάλι. Ἐπροχώρησε ἀργοπατώντας καὶ κυττάζοντας δισταχτικὰ τοὺς κατάδικους, ποῦ ἐστεκόντανε ἀγριεμμένοι ὀλόγουρά του. Ὅταν ἔφτακε κοντὰ στὸ νεκρὸ, ἐσταμάτησε, σὰ νὰ καρφώθηκε στὴ γῆς. Σοῦ φαινότανε πῶς φοβάται. Τὸ ἀποσκελετωμένο καὶ ὀλόγουμο κορμί, τὸ φορτωμένο ἀκόμα τὰ σίδερα, λὲς καὶ τὸν ἐτρόμαζε. Σιγὰ, σιγὰ, ἐξεκρέμασε τὸ σπαθί του, ἔβγαλε τὸ πηλίκιό του καὶ πρᾶμμα ποῦ κανεὶς δὲν ἐπερίμενε ἀπ'αὐτόν, ἔκαμε τὸ σημεῖο τοῦ σταβροῦ. Ἦταν ἓνας ἀπόμαχος αὐστηρὸς, ποῦχε γεράσει μὲ τὴν πειθαρχία. Ὁ Τσεκουνώφ, ποῦ βρισκόντανε ἐκείνη τὴ στιγμὴ κοντὰ του, τὸν ἐκύτταξε μὲ ἀλλόκοτη προσοχὴ μὲς τὰ μάτια παραμονέβοντας καὶ τὰ παραμικρότερα κινήματά του. Οἱ ματιές τους ἀπαντηθήκανε καὶ ἄξαφνα τὸ κάτω χεῖλι τοῦ Τσεκουνώφ ἄρχισε νὰ τρέμῃ, ἔπειτα ἐσοῦφρωσε, ἐμαζώγτηκε καὶ ἄρχε νὰ φανοῦνε τὰ κίτρινα δόντια του, καὶ ὁ κατάδικος δείχνοντας μὲ γλήγωρο καὶ ἀθέλητο κίνημα τὸν πεθαμένο στὸν ὑπαξιωματικὸ, ἐμουρμούρησε φεύγωντας.

«Εἶχε κι' ἀφτὸς μιὰ μάνα!»

Θυμοῦμαι, ποῦ τὰ λόγια ἀφτὰ μου διαπεράσανε τὴν καρδιά. Γιατὶ τᾶπε; Πῶς τοῦρθανε στὸ νοῦ; Στὸ ἀναμεταξύ, ἀνασηκώσανε τὸ σῶμα καὶ οἱ νοσοκόμοι ἐξεστήσανε τὸ στρατιωτικὸ του κρεβάτι. Τὸ ξερὸ ἄχρη ἐτρίζε, τὰ σίδερα ἐσερνόντανε καὶ ἐχτυποῦσαν στὸ πάτωμα ταραζώντας τὴ γενικὴ σιωπὴ. Σὲ λίγο ἐπῆραν καὶ τὸ κορμί καὶ ἀμέσως οἱ κουβέντες ξανάρχισαν ζωηρότατες.

Ἀπὸ τίς «Θύμησις τοῦ σπιτιοῦ τῶν πεθαμένων» τοῦ DOSTOYEWSKI

Μετάφρ. ΣΠ. ΛΕΥΤΕΡΙΩΤΗ

ΣΟΥΛΙΩΤΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΓΙΝΟΣ

Τρεις μέρες πολεμούσαμε στῆς Ἄρτας τὸ Γεφύρι.
Χιλιάδες Τούρκοι ζώνανε τ'ἀπέραγο ποτάμι,
Ὀλίγοι ἐμεῖς κι' ἀμέτρητα τ' ἀγαρηνὰ τὰ πλήθη.

Τὴν Τρίτη τὰ μεσάνυχτα ὁ Μπότσαρης ζητάει
Δυὸ παλληκάρια νὰ διαβοῦν τῆς Ἄρτας τὸ Γεφύρι,
Στοὺς Τούρκους μέσα νὰ ριχτοῦν σὰν λιμασμένοι λύκοι,
Καὶ δυὸ κεφάλια τούρκικα καθένας νὰ τοῦ φέρη.

Στοῦ Μπότσαρη τὸ πρόσταγμα δυὸ παλληκάρια βγαίνουν,
Λαβαίνουνε τὴν διαταγὴ καὶ τρέχουνε πηλάλα.

Μὲ μιὰν ἀνάσα καὶ πνοὴ διαβαίνουν τὸ Γεφύρι
Καὶ ρίχνονται μὲς στὴν Τουρκιὰ σὰν τ' ἄγρια λιοντάρια.

—«Θεὸς σχωρέστους!» φώναξαν τὰ παλληκάρια τ' ἄλλα,

Ποῦ στέκονταν ἀκλόνητα στὴν ἄκρη τοῦ Γεφύρι,

Καὶ πολεμοῦσαν τὴν Τουρκιὰ τρεῖς μέρες καὶ τρεῖς νύχτες.

Σὲ λίγο ἀναδευτήκανε τὰ τούρκικα τὰ πλήθη.

Φωνές καὶ σάλπιγγες μαζὺ καὶ ντουφεκιές ἀχοῦσαν,

Καὶ μὲς στὴν μαύρη ταραχὴ καὶ τὴν τουρκοτρομάρα

Δυὸ ἴσκιοι πρέβαλαν ψηλὰ στῆς Ἄρτας τὸ Γεφύρι.

—«Εἴμαστε ἐμεῖς!» ἐφώναξαν «καὶ μὴν πυροβολᾶτε!»

*Ἦρθαν μπροστὰ στὸν Μπότσαρη μὲ μιὰ ἄγρια περηφάνεια

Καὶ δυὸ κεφάλια τούρκικα τοῦ πρόσφεραν οἱ δυὸ τους!

—«Ποῦθ' εἶστε;» Τοὺς ἐρώτησεν ὁ Μπότσαρης μ' ἀγάπη.

*Ὁ ἓνας τοῦ ἀποκρίθηκεν: «Ἀπὸ τὸ Κακό - Σοῦλι!»

Κι' ὁ ἄλλος: «Ἀπ' τὴν Πάργα!»

X. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

ΠΟΡΤΡΑΙΤΑ

ΒΡΑΧΥΝΑ

*Λυκόδοτο.

*Ὅταν μέσα στὰ γητευτικά της μάτια ἔλαμνε μιὰ εἰκόνα, κι' ὅταν τὰ
κρεμασμένα φρύδια μου ἐπλέξαν ἕναν ἤσκιο στὶς κόρες, κα-
τεβασμένα ἀπὸ τὴ φρίκη μιᾶς σκεψῆς, ἐμεῖς ἐκατοικούσαμε
τότε τὸ βορινὸ σπιτί τῆς Ταιναρικῆς ἀκρογιαλιᾶς, μάννα μου.

*Ἡ ἀγελάδα ἐκρέμαζε μαστάρια ὡς τὸ χῶμα, καὶ οἱ ρόγες ἐμεστόνανε
ἀργασμένες στὸ χῶμα, ποῦ ἐγὼ ἐπλάγιαζα τὸ καλοκαιρινὸ
μεσημέρι σιμὰ στὴ στράτα τῆς μερμηγγοφωλιάς κάτω ἀπὸ
τὸ δέντρακα, κι' ἄργαζα τὰ χεῖλια μου στὸ φλουδονυχάτο
καλάμι ποῦ ἐγλύψε ἡ ἀδερφή μὲ τὰ μάκρουλά της δάχτυλα.

*Ἐστῆριζα ἕνα σκοπὸ μέσα ἀπὸ τὰ φτερά τοῦ Τζίτζικα καὶ φλο-
γέριζα κατὰ τὸ πλεμάτι τῆς ἀράχνας, γιατί πίσω ἀπὸ τὴν
προσωπίδα τῆ δάχτυνη ἐφαινόταν τὸ σταρομελάχρινο πρόσωπο
τῆς ἀδερφῆς, ὅπως θὰ φαινότανε μέσα σὲ νεκρόκασσα, μὰ νὰ
λάχαινε ἀλήθεια καὶ νὰ δινε ὁ Θεός, νὰ πέθαινε ἡ κοπέλα
στὸν Ταῦγετο καὶ μαιρολογήτρα νὰ λάχαινες ἐσύ, μάννα μου.

*Ἀσταγολόγα ἡ σκέψη μου ὅπως πάντα στὰ μεσημεριανὰ πλαγιά-
σματα κοντὰ στὴ στράτα τῆς μερμηγγοφωλιάς καὶ ἡ ἀδερφή
μου ἀπὸ τὴν προσωπίδα πίσω τὴν ἀράχνην περιπαίξε με
καὶ στὰ μάτια της ἔλαμνε μιὰ εἰκόνα— καὶ δὲν εἶδα τὴν
ἀγελάδα ποῦ ἐκρέμαζε ὡς τὸ χῶμα τὰ μαστάρια τ' ἀργα-
σμένα καὶ δὲ φλογέρισα μέσα ἀπὸ τὰ φτερά τοῦ τζίτζικα οὔτε
καὶ κατὰ τὸ πλεμάτι τῆς ἀράχνας.

Κι' ἂν εἶδα τὴν ἀδερφή μου, μάννα, πίσω ἀπὸ τὴν προσωπίδα τῆς
ἀράχνας ὅπως μέσα σὲ νεκρόκασσα— ἄχ νὰ λάχαινε νὰ πέ-
θαινε ἡ κοπέλα στὸν Ταῦγετο— κι' ἂ δὲν ἀπίθωσα στὰ χεῖλια

πάλε τὸ καλάμι καὶ δὲ φλογέρισα κατὰ τὸ πλεμάτι τῆς ἀράχνας μὴ βαργγομήσεις, τί στὰ χεῖλια μου τὸ μεσημεριανὸ τὸ μοιρολόι ἐσφράγιζα.

Κι' ἀπόμειναν φαρμακομένα ἀπὸ τὸ δάγμαμα, καὶ πίσω ἀπὸ τὴν προσωπίδα τῆς ἀράχνας περὶπαίξε με ἡ ἀδερφή, σὰν μέσα ἀπὸ νεκρόκασσα, κι' ἔλαμνε ἡ θλίψη μέσα στὰ γητευτικά της μάτια—ὡς ποῦ ἐπέταξα μακρὰ ἓνα λόγο, ὅπου σὰν πέτρα ἐτάραξε τὰ μάτια της —καὶ δακρυολόγα, Μάννα.

ΣΠΗΛΙΟΣ ΠΑΣΑΓΙΑΝΗΣ

Ο ΤΣΑΡΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΠΟΚΑΜΙΣΟ

Ἔνας ἄρρωστος Τσάρος, εἶπε:

Θὰ δώσω τὸ μισό μου βασιλείο, σὲ κείνον ποῦ θὰ μὲ γειάγη.

Τότες, ὅλοι οἱ σοφοὶ ἐκάματε ἓνα μεγάλο συμβούλιο γιὰ τὰ γιαιτρεύοντε τὸν Τσάρο, μὰ δὲν ἐβρήκατε θεραπεία καμία.

Μὰ, ἓνας ἀπ' ὄλους, εἶπε, ποῦ ὁ Τσάρος μπορεῖ τὰ γιαιτρευτῆ.

Πηγαίνετε, εἶπε, τὰ βρῆτε ἓναν ἄνθρωπο εὐτυχημένο, πάρτε του τὸ ποκάμισο, φορέστε το τοῦ Τσάρου καὶ θὰ γειάγη.

Τότες ὁ Τσάρος ἔστειλε ἀμέσως τὰ γυρέψοντε σ' ὅλον τὸν κόσμο ἓναν ἄνθρωπο εὐτυχημένο. Οἱ ἀποσταλμένοι ἐσκορπιστήκατε σ' ὅλο τὸ βασιλείο, μὰ δὲν μπορέσατε τὰ βροῦντε πουθενὰ τ' ὅτι ἐζητοῦσαν. Καρεῖς δὲν ἦτανε εὐχαριστημένος. Ὁ ἓνας ἦτανε πλούσιος, μὰ ἄρρωστος, ὁ ἄλλος γερός, μὰ φτωγός, ὁ τρίτος γερός καὶ πλούσιος, μὰ εἶχε κακὴ γυναικα, ὁ ἄλλος τὰγε μὲ τὰ παιδιά του καὶ ἔτσι ὅλοι κάτι ἐποθοῦσανε.

Ἔνα βράδν, ὁ γιός τοῦ Τσάρου, περνώντας ἀπὸ ἓνα φτωγόσπιτο, ἄκουσε κάποιον τὰ λέη: Δόξα σοι ὁ Θεός, ἐδούλεψα καλά, ἔφαγα καλά, ἄς πάω τώρα τὰ κοιμηθῶ, τί ἄλλο θέλω;

Ἐπήδησε ἀπὸ τὴ χαρά του τὸ βασιλόπουλο. Ἐβρηκε αὐτὸ ποῦ χάλεβε. Ἔδωκε διαταγή, τὰ πάρουντε ἀμέσως τὸ ποκάμισο τοῦ φτωχοῦ γιὰ τὰ τὸ φορέση ὁ Τσάρος, καὶ τὰ τοῦ δώκουντε ὅτι ζητήση.

Οἱ ἀποσταλμένοι ἐτρέξατε χαρούμενοι τότες στὸ σπίτι τοῦ εὐτυχημένου ἀνθρώπου καὶ τοῦ γυρέψατε τὸ ποκάμισό του, μὰ ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ἦτανε τόσο φτωγός ποῦ δὲν εἶχε ποκάμισο!

Ἀπὸ τὰ παραμύθια τοῦ L. TOLSTOI